

MOVIUM FAKTA

#7 • 2016

LÅGA MARKTÄCKANDE BUSKAR FÖR OFFENTLIGA MILJÖER

Buskar har inte bara fina estetiska värden som blomning, fruktsättning och höstfärger utan även viktiga biologiska och framför allt tekniska kvaliteter. Buskar kan som få andra växtslag konkurrera med ogräs och minska skötselkostnaderna. I detta faktablad presenteras en av de viktigaste växtgrupperna för offentliga miljöer, nämligen låga marktäckande buskar.

Henrik Sjöman, Johan Slagstedt & Patrick Bellan

Att skapa marktäckning med lågväxande buskar

Buskar är en mycket stor växtgrupp som utgör en hörnpelare i både offentlig och privat vegetationsbyggnad. De får sällan samma uppmärksamhet som träden, perennerna eller ens blomsterlökarna, men deras betydelse som vegetationselement kan inte överskattas.

Buskar utgör en betydande andel av det växtmaterial som årligen planteras i såväl privata som offentliga miljöer. En sammanställning avseende den typiska användningen av olika kategorier växtmaterial vid projekteringsarbete i ett bostadsområde (Augustenborg, Malmö) visar att kostnaderna för låga buskar utgör hela 48 procent av all växtanvändning.

Trots detta finns det få publikationer som kan ge en välbehövd vägledning kring vilka buskar man ska använda för stadens varierande växtmiljöer. Under det senaste decenniet har busksortimentet berikats med många nya sorter, men erfarenheterna av dessa i offentliga miljöer är ännu begränsad.

Målsättningen med detta faktablad är inte att försöka ge en detaljerad och fullständig översikt kring växtgruppen ”låga marktäckande buskar” eller dess sortiment. Istället skall det ses som en första introduktion i ämnet, sett ur ett växtanvändarperspektiv.

Täckning av marken

Växtgruppen har, som namnet avslöjar, som en av sina främsta uppgifter att täcka marken, detta för att inte solljuset ska nå ner till jordytan. Solen är ”motorn” i de flesta vegetationssystem och genom att begränsa solljuset kan man hindra eventuella ogräs att gro och växa sig stora. Därför ska helst buskarna vara täta och ha en viss höjd.

Är buskarna för låga kan ogräsen ändå växa igenom. Är de för höga mister de sin funktion i till exempel trafikmiljöer eller under fönster i fasadplanteringar då man i sådana fall blir tvungen att återkommande beskära dem för att reducera höjden för att de inte ska skymma sikten. Detta är resursslöseri som dessutom gör att buskarna blommar mindre samt blir fula i växtsättet. Vidare har många uppfattningen att högväxande buskage är ”otäcka” och otrygga ur ett säkerhetsperspektiv.

Just att täcka marken kan buskarna göra på flera olika sätt. Dels kan buskar med ett kompakt växtsätt, som planteras tillräckligt tätt, få en mycket tät och effektiv marktäckning. I andra fall kan även ett lågt men brett växtsätt, med grenar som lägger sig på marken och med tiden täcker stora ytor, eller rotskott där busken sprider sig och med tiden ”täpper” till eventuella luckor, vara effektivt som marktäckning.

Avstånd och samplanteringar

Det är av stor vikt att plantera buskarna med lagom avstånd mellan varandra. Alltför täta planteringsavstånd medför att plantorna konkurrerar och blir varandras ogräs. Dels gör konkurrensen plantorna svagare, dels pressar de varandra att växa på höjden och på så sätt kan de bli betydligt högre än om de planteras glesare. Därför är det viktigt att inte generalisera med plantavstånderna bara för att de har en låg sluthöjd när de växer ensamma.

En marktäckande buske, som ibland lite föraktfullt kallas för fyllnadsbuske, fönsterblecksbuske eller *green concrete*, ska helst vara billig (lättförokad), lättetablerad och snabbt växa upp till en rimlig sluthöjd. Tillväxthastigheten kan variera stort mellan olika arter och sorter. Det är önskvärt att buskarna har en snabb etablering och tidig tillväxt så att planteringen snabbt sluter

Hydrangea arborescens, videhortensia, är en vacker buske som får stor vita blomsamlingar.

sig. Därför är det viktigt att ge planteringarna goda förutsättningar till en snabb start genom att erbjuda goda markförhållanden och en noggrann etableringsskötsel, där främst bevattningen är avgörande. Även en noggrann ogräsbekämpning, innan planteringen har slutit sig, är till fördel då många buskar får en snabbare utveckling och tillväxt om de slipper konkurrera om resurserna med andra oönskade växter.

Ett generellt tips är att de mer stresstoleranta arterna, de som i det följande beskrivs som toleranta för torra och fattiga växtförhållanden,

och/eller skuggiga förhållanden, är sådana som är betydligt långsammare i sin etablering och tidiga utveckling. Då de är utpräglade så kallade stresstrategier tar de det säkra före det osäkra beträffande alltför generösa investeringar i tillväxt, utan skyndar långsamt. Därför är det extra viktigt att dels ha tålamod för dessa typer av planteringar, dels kunna planera för att etableringsskötseln kanske förlängs någon säsong för att få en bra etablering och täckningsgrad. Denna investering är mödan värd då planteringen därefter i många fall blir mer eller mindre skötselfri.

Staden som växtplats – olika typsituationer

Att försöka ge en översikt kring alla de tänkbara växtförhållanden och ståndorter som finns i våra stadsmiljöer är i en sådan här kortfattad skrift en omöjlighet, inte minst för att städerna är så komplexa.

Om man försöker definiera stadens växtförhållanden med några få nyckelord, så är ett par av dem *skiftande* eller *komplex*. Stadens oerhört skiftande förutsättningar, både över och under mark, gör att de egenskaper som gäller för en plats med avseende på exempelvis ljus, vind, markfukt, gasutbyte, mullhalt, etcetera, kan avvika markant för en plats bara några meter bort.

En annan parameter är att städerna generellt sett är *torrare* och *varmare* än omgivande landskap och oftare har *sämlre markförhållanden*, såsom packningsskador, låg mullhalt och oönskade skiktningar. Därför har vi istället valt att utgå från fyra olika typsituationer med en beskrivning av en typbuske samt en kort efterföljande tabell med ytterligare några låga marktäckande buskar för nämnda förhållanden.

1. Ljust läge med goda markförhållanden

Denna ståndortssituation representerar rika markförhållanden med en hög mullhalt och en tillfredsställande mängd markfukt och näring. Det solbelysta läget medför att planteringen erbjuder goda förhållanden, där buskarna får en snabb etablering och utveckling, och där man kan räkna med en snabb täckning av marken ifall man kan sörja för en god etableringsskötsel.

På denna växtplats trivs de allra flesta växter. De som dock är mest lämpade för denna miljö är

Spiraea betulifolia 'Tor' E, björkspirea.

de som snabbt investerar i tillväxt och på så sätt skapar en snabb täckning – konkurrensstrategier.

Typbuske: *Spiraea betulifolia* 'Tor' E, björkspirea
Björkspirean är vildväxande i nordöstra Asien där den förekommer som brynväxt, huvudsakligen i solbelysta bryn. I viss litteratur beskrivs arten

även förekomma i Nordamerika, men den typen härleds numera som en egen art – *Spiraea lucida*.

Sorten 'Tor' utgörs ursprungligen av sticklingsmaterial från plantor uppdragna i Göteborgs botaniska trädgård från japanskt originalfrö. 'Tor' växer snabbt i ungdomen och blir på bara två-tre år knähög och kan med tiden bli omkring 100-120 centimeter hög och omkring 150 centimeter bred. Växtsättet blir med tiden tätt och tydligt rundat. Bladen som sommartid är friskt gröna blir vanligen vackert roströda till hösten. I varmare lägen kan höstfärgerna övergå i nästan mörklila nyanser. Sorten blommar rikligt under försommaren med vita blomklasar.

Björkspirean kräver relativt rika markförhållanden för att få en bra utveckling. Även om det i litteraturen beskrivs att arten är torktolerant

får den ett klart försämrat uttryck och täthet på fattigare ståndorter. Detta är tydligt i nya planteringar, med en ny och lättnedbruten jord, som i början ger rika markförhållanden men där resurserna successivt förbrukas och artens till en början täta växtsätt blir allt glesare, samtidigt som andra kvaliteter såsom blomning och höstfärg blir sämre.

En annan faktor som försämrar björkspireans uttryck är beskuggning och för bäst utveckling rekommenderas full sol. Sorten 'Tor' är relativt snötålig och klarar av en viss belastning av snöupplag utan att brytas sönder alltför mycket. Den är däremot känslig för tramp. 'Tor' är en svensk E-planta, men björkspirea utan E-status säljs numera även av utländska plantskolor. Härdig i zon 1-7.

Vitt skiljda exempel på arter/sorter som kan fungera i denna typsituation:

Art	Höjd (m)	Härdighet växtzon	c/c (cm)	Övrigt
<i>Aronia</i> 'Glorie' E, svart aronia	0,6-0,8	1-5 (6)	40-50	Fuktkrävande. Bör beskåras tillbaka vid plantering för tätare förgrening.
<i>Deutzia gracilis</i> , brud-deutzia	0,5-1,0	1-3	50-70	Sol till halvskugga. Något vekt växtsätt.
<i>Exochorda</i> 'The Bride', pärlbuske	1,0-1,5	1-3	80-100	Kan bli högre vid täta c/c. Gles som ung. Säljs ofta uppbunden och tar tid på sig att stå själv. Kan bli högre ifall den planteras för tätt.
<i>Forsythia</i> 'Marée d'Or', forsythia	0,8-1,0	1-3	80-100	Ljuskrävande. Tidig vårblooming i gult.
<i>Hypericum</i> 'Gemo', hyperikum	0,6-1,2	1-2	60-80	Högsommarblomning i gult. Tätt och bollformig.
<i>Itea virginica</i> 'Little Henry', itea	0,5-0,6	1-3 (4)	50-70	Fina röda höstfärger. Känslig för högt pH. Relativt oprövad i Sverige.
<i>Ribes glandulosum</i> 'Alaska', dvärgrips	0,4-0,6	1-7	40-60	Buske för norra Sverige. Röda höstfärger. Fuktgynnad.
<i>Salix purpurea</i> 'Nana', litet rödvide	1,0-1,5	1-5	80-100	Ljuskrävande. Kan i vissa fall med tiden bli 2 meter hög.

Taxus baccata 'Repandens', krypidegran. Äldre exemplar som har nått en anseelig höjd och bredd i förhållande till unga exemplar. Detta justeras lätt genom beskärning.

2. Skuggigt läge med goda markförhållanden

Denna plats representerar rika markförhållanden med en hög mullhalt och en tillfredställande mängd markfukt och näring. Det skuggiga läget bidrar till en långsammare upptorkning samt en högre luftfuktighet och därmed relativt svala och fuktiga förhållanden.

Begränsningen för växternas tillväxt är dock solljuset, som gör att etableringen och utvecklingen av växtmaterialet är långsammare jämfört med soliga lägen. Endast växter som har anpassat sig att kunna hantera skugga kan få en bra utveckling här.

Typbuske: *Taxus baccata* 'Repandens', krypidegran
Den vanliga idegranen (*Taxus baccata*) förekommer i Sverige främst i kustområden från Bohuslän i väster till Dalälvens mynning i Gästrikland i öster. Inlandsförekomster av arten finns i områden väster om Väneren samt i Närke och i östra Småland.

I sin helhet har idegranen ett utbredningsområde som sträcker sig från de brittiska öarna och över större delarna av Europa med östlig gräns via Baltikum och Polen till Krim i södra Ukraina samt Kaukasus och de kaspiska bergsskogarna i norra Iran. Det finns uppgifter om att arten även

skall förekomma i Atlasbergen i norra Algeriet. Den rena arten förekommer huvudsakligen som undervegetation i svala och fuktiga lövskogar. Den är mycket skuggtålig men kräver en god tillgång på markfukt för att utvecklas framgångsrikt.

Sorten 'Repandens' är en marktäckande typ av arten som växer med horisontella grenar som med tiden täcker marken. Till en början har den ett mer platt växtsätt för att med tiden få en något mer påtaglig höjdtillväxt. I täta planteringar kan den med tiden bygga upp sig på höjden och bli betydligt högre än de 50 centimeter som annars är normalt. Att den under vissa förhållanden kan bli för hög är dock sällan ett stort problem. Genom sortens relativt långsamma tillväxt sker inte denna höjddökning alltför snabbt och det är enkelt att hålla efter plantorna genom beskärning, då idegran går att beskära nästan hur mycket som helst.

'Repandens' är en mycket vacker buske för samplanteringar med andra buskar och perenner då sortens mörkgröna barrskrud blir ett tydligt komplement eller fond till andra växters bladverk, blomning, höstfärger, etcetera. Det verkar dock finnas flera kloner som säljs som 'Repandens'. Härdigt till zon 1-4.

Hedera helix, murgröna.

Vitt skiljda exempel på arter/sorter som kan fungera i denna typsituation:

Art	Höjd (m)	Härdighet växtzon	c/c (cm)	Övrigt
<i>Cornus sericea</i> 'Fire-dance', videkornell	0,9-1,2	1-7	80-120	Vita bär, purpurroda höstfärger. Bli snabbt högre vid tät plantering.
<i>Euonymus fortunei</i> 'Sarcoxie', klätterbened	0,6-0,8 (1)	1-4	60-80	Städsegrön.
<i>Hedera helix</i> 'Grafik' E, murgröna	0,2-0,3	1-4	30-50	Städsegrön. Låg och tät sort.
<i>Hydrangea arborescens</i> 'Annabelle', vidjehortensia	0,8-1,0	1-4	70-90	Riklig blomning i vitt.
<i>Lonicera nitida</i> 'Maigrün', myrtenry	0,8-1,0	1-2	70-90	Städsegrön.
<i>Pleioblastus pygmaeus</i> , pyttegrenbambu	0,5-0,7	1-2 (3)	30-50	Tål beskärning bra.
<i>Prunus laurocerasus</i> 'Piri', lagerhägg	0,6-0,8	1-2 (3)	50-70	Långsam i sin tillväxt som ung.
<i>Skimmia japonica</i> , skimmia	0,5-0,8	1-2	60-80	Städsegrön, fin vit blomning, röd fruktställning.

3. Ljust läge med varierande eller begränsade markförhållanden

I många offentliga planteringar skapas det till en början gynnsamma förutsättningar med goda markförhållanden genom uppbyggnad av växtbäddar med hög mullhalt, bra gasutbyte och goda fukthållande egenskaper. Allt eftersom det organiska materialet i dessa jordar bryts ner förändras förhållandena till att bli mer utmanande växtmiljöer med betydligt fattigare och periodvis torrare ståndorter.

Optimalt vore att kontinuerligt kunna tillföra nytt organiskt material, såsom nedbruten trädgårdskompost, för att bibehålla de goda markförhållandena. I många offentliga planteringar är dock detta inte en realitet och då får man istället använda ett växtmaterial som kan hantera den allt mer begränsade ståndorten.

Typbuske: *Rhus aromatica* 'Grow-Low', doftsumak
Doftsumaken härstammar från centrala och östra Nordamerika, från sydöstra Kanada i norr till Florida i söder. I naturen har arten svårt att konkurrera på alltför rika marker, vilket har medfört att den har fått acceptera att växa i betydligt besvärligare miljöer, såsom rasbranter, sanddynor, klippavsatser och ute på den ogästvänliga prärien.

Den rena arten varierar stort i uttryck och storlek, allt från nästan ogenomträngliga buskage på 1,5 meters höjd till låga och täta marktäckande buskar. I odling är det nästan omöjligt att hitta den rena arten. Istället är det huvudsakligen sorten 'Grow-Low' som återfinns i handel.

Doftsumaken är inte den mest iögonfallande bland prydnadsbuskar. Den har friskt gröna blad sommartid med en blekgul blomning i skottspetsarna under våren. Bladen och de nya skotten är tydligt aromatiska när man gnuggar dem mellan fingrarna, därav dess namn "Lemon Sumac", "Sweet Scented Sumac", etcetera. Om bladen är anonyma sommartid så är höstfärgerna desto mer framträdande med orangeröda till karminröda nyanser. De röda frukterna (som i Sverige endast förekommer mycket sparsamt) är ätliga och har en frisk citronsmak.

Utifrån naturstudier framgår det tydligt att doftsumaken kan hantera riktigt utmanande förhållanden. Denna tolerans har den även i odling då den i östra USA framgångsrikt används i exempelvis gatumiljöer som ställer stora krav på tolerans mot salt samt varma och periodvis riktigt torra förhållanden. Den används även flitigt för släntstabilisering och armerar effektivt marken med sina rötter. Arten får anses något

Rhus aromatica 'Grow-Low', doftsumak.

långsam i sin tidiga etablering, vilket medför att en noggrann etableringsbevakning och ogrärensning är nödvändig, åtminstone de två första växtsäsongerna. Därefter är dess tillväxt betydligt kraftigare. Krukodlade kvaliteter rekommenderas.

Sorten 'Grow-Low' är en förstklassig marktäckare, och är den som används mest. Sorten har samma höga tolerans för utmanande växtförhållanden som den rena arten och blir knappt 60 centimeter hög trots att den kan bli över två meter bred.

Busken sprider sig dels med långa skott som lägger sig på marken, dels med rotskott, vilket innebär att växtplatsen måste väljas med omdöme. Rotskottskjutningen är dock mer aggressiv i ett sommarvarmt klimat, medan den i ett sommarsvalt klimat som i Sverige är mer begränsad.

Sorten 'Grow-Low' är en bra vävarväxt tillsammans med andra buskar och träd. Den är även ett utmärkt val för större refuger eller i anslutning till annan hårdgjord miljö. Doftsmaken föredrar sol, men klarar även halvskugga. Hårdig i zon 1-4.

Sorbaria grandiflora 'Maia' E, liten rönnspirea i höstfärger.

Vitt skiljda exempel på arter/sorter som kan fungera i denna typsituation:

Art	Höjd (m)	Hårdighet växtzon	c/c (cm)	Övrigt
<i>Caryopteris</i> × <i>clandonensis</i> 'Heavenly Blue', skäggbuske	0,8-1,2	1-2	70-90	Djupblå blommor under hösten. Torktålig.
<i>Chamaecytisus purpureus</i> , rosenginst	0,4-0,6	1-5	50-70	Purpurrosa blommor i juni-juli.
<i>Cytisus nigricans</i> 'Cyni', svartginst	0,8-1,2	1-5	70-90	Gula blommor i juni och ibland också med en andra blomning i augusti.
<i>Juniperus communis</i> 'Green Carpet', krypen	0,1-0,3	1-4	80-100	Långsam tillväxt. Bra för varma ljusa lägen. Lägre och tätare än <i>J. communis</i> 'Repanda'.
<i>Potentilla fruticosa</i> 'Abbotswood' E, ölandstok	0,5-0,8	1-5	70-90	Lång blomning, juni-oktober.
<i>Pyracantha</i> 'Anatolia', eldtorn	0,6-0,9	1-4	80-100	Mycket tålig. Odlingsvärd för samplanteringar.
<i>Sorbaria grandiflora</i> 'Maia' E, liten rönnspirea	1,2-1,5	1-6	80-100	Klarar snötryck och beskärning väl. Skjuter rotskott.
<i>Stephanandra incisa</i> 'Crispa', liten stefanandra	0,5-0,8	1-4	60-80	Användbar för massplanteringar i till exempel slänter.

Diervilla lonicera, getris.

4. Skuggigt till halvskuggigt läge med varierande eller begränsade markförhållanden

Ett av de allra svåraste och mest komplicerade ståndortslägena är platser med begränsade resurser såväl ovan som under mark. Med detta menas näringsfattiga och periodvis torra markförhållanden i kombination med ljusbrist. Till alltför fattiga markförhållanden i kombination med skuggiga miljöer är det svårt att överhuvudtaget finna hållbara växter.

Denna typsituation representeras av begränsade urbana planteringar under träd där kronorna ger halvskuggiga förhållanden samtidigt som konkurrensen under mark gör resurstillgången begränsad.

Idag är denna situation väldigt vanlig när man i nybyggda områden gör samplanteringar med träd och buskar, där förhållandena till en början är goda såväl under som ovan mark. Allt efter som träden utvecklas förändras ståndortsförhållandena för buskarna.

Buskar för denna typ av situation måste ha en bred ståndortsamplitud och kunna hantera de försämrade förhållandena med en bibehållen god utveckling.

Typbuske: *Diervilla lonicera*, getris

Getris är vildväxande i nordöstra USA och sydöstra Kanada, inte minst på platser som återkommande utsätts för skogsbränder. I sina naturliga växtmiljöer påträffas arten huvudsakligen i stenig terräng, i rasbranter eller i steniga strandmiljöer utefter sjöar eller floder. Ett smeknamn den har fått utifrån sin naturliga utbredning är ”gravel weed”.

På sina naturliga ståndorter visar getriset på en imponerande tolerans för besvärliga, och inte minst skiftande, växtmiljöer och får en god utveckling även under riktigt utmanande förhållanden.

Toleransen för både relativt näringsfattiga och riktigt torra, såväl som periodvis fuktiga, förhållanden har arten även i odling, vilket gör den mycket användbar för många av de mer utmanande planteringar som anläggs i såväl privata som offentliga miljöer. Dessutom har arten en väl utvecklad tolerans att kunna hantera både skuggiga och soliga förhållanden. Detta visar getriset i sina naturliga miljöer då den påträffas både utmed exponerade rasbranter såväl som i täta och skuggiga skogsmiljöer.

Getriset utvecklas till en lägre buske som med tiden blir omkring en meter hög och initialt åtminstone 1,5 meter bred, men som långsamt sprider sig med utlöpare. Storleken kan variera mellan olika sorter och mellan olika plantor om man väljer fröförökat växtmaterial, vilket innebär att man, för att få ett enhetligt uttryck, bör välja klonförökat material.

Artens växtsätt är som nyplanterad tätt och rundat för att snart bli något spretigt och stökiigt. Redan efter ett år eller två blir grenarna mer bågformade och överhängande mot marken och ger då återigen ett mer stadat intryck. Skillnaden i den tidiga utvecklingen och uttrycket varierar stort beroende på tillgång på ljus och fukt.

Bladverket är under sommaren friskt grönt, medan nytillväxten är vackert rödaktig vilket ger massplanteringar av arten en fin anstrykning i rostrött emot de äldre gröna bladen. Även grenarna är brunröda, vilket ger buskagen ett lite dunkelt, rödaktigt skimmer. Blomningen är hos getriset kanske inte den mest iögonfallande, utan består av en samling trumpetformade klargula

blommor (omkring en centimeter långa) i juni-augusti. Om inte blomningen är av något större värde så är höstfärgerna desto tydligare och kan vissa år inta starkt vinröda nyanser, särskilt i torra exponerade lägen. Trots artens rätt anonyma uttryck är getriset en av de mest lovande marktäckande buskarna i plantskolesortimentet.

Dess täta och jämna växtsätt gör den till en ypperlig ”vävarväxt”, det vill säga en växt som kan väva samman en plantering tillsammans med andra mer solitära buskar eller träd. Det breda växtsättet och de mjuka bågformade grenarna gör att den på ett föredömligt sätt täcker ändå ner till marken och därmed effektivt förhindrar ogrästtillväxt.

I odling representeras getriset främst av rena arten, men också av sorten 'Dilon', som är kraftigväxande och utvecklas till en tät buske med bra marktäckande egenskaper, omkring en meter hög, med kopparfärgade blad under våren för att senare på säsongen få en mer mörkgrön färg. Höstfärgerna är vanligen purpurfärgade. Sorten 'Dilon' anses vara hårdig i zon 1-4 (5).

Lonicera caerulea var. *kamtschatica* 'Anja' E, blåbärstry.

Vitt skiljda exempel på arter/sorter som kan fungera i denna typsituation:

Art	Höjd (m)	Härdighet växtzon	c/c (cm)	Övrigt
<i>Berberis candidula</i> , silverberberis	0,5-1,0	1-3	50-70	Städsegrön.
<i>Cotoneaster</i> 'Skogholm', krypoxbär	0,5-0,8	1-3	80-100	Kan bli betydligt högre (1,5 meter) vid täta planteringsavstånd.
<i>Ligustrum vulgare</i> 'Lodense', liguster	0,6-1,0	1-4	60-80	Tål beskärning bra.
<i>Lonicera caerulea</i> var. <i>kamtschatica</i> 'Anja' E, blåbärstry	0,5-0,7	1-6	50-70	Anspråklös och robust.
<i>Lonicera xylosteum</i> 'Compacta', skogstry	0,6-0,8	1-5	50-70	Salttålig, tål beskärning.
<i>Mahonia aquifolium</i> 'Maqu', mahonia	0,8-1,0	1-4	70-90	Gula blommor i maj-juni. Städsegrön.
<i>Ribes alpinum</i> 'Pumiliium', måbär	0,6-1,0	1-5	60-80	Kompakt rundat växtsätt.
<i>Symphoricarpos</i> × <i>chenaultii</i> 'Hancock', hybridsnöbär	0,5-1,0	1-2 (3)	80-100	Rödlila frukter.

Rhus aromatica 'Grow Low' i höstfärger.

Ett av försöksfälten i Alnarp med syfte att selektera fram nya marktäckande buskar.

Pågående forskning ger ett bredare sortiment

I Sverige pågår ett intensivt selektionsarbete i samarbete mellan plantskolebranschen och universitetet, där målsättningen är att ta fram ett pålitligt växtmaterial för offentliga miljöer, och där buskar utgör en betydande del i detta arbete.

I forskningen och selektionsarbetet kring buskar fokuserar man, förutom på att ta fram sorter med ett växtsätt som gör dem användbara som marktäckare, även på deras kapacitet att hantera olika typer av växtmiljöer. Det är också viktigt att utvärdera buskars kapacitet att leverera olika typer av ekosystemtjänster.

Vi behöver idag, på samma sätt som gäller för trädanvändningen i offentliga miljöer, bredda användningen av en större mångfald av arter, då vi har en tendens att överanvända ett fåtal arter och sorter. Skulle de buskar som används i stor utsträckning idag drabbas av allvarliga sjukdoms-angrepp eller skadedjur riskerar vi förlora stora viktiga planteringar, vilket kommer att kosta enorma belopp att återställa. Genom att satsa på en stor mångfald av släkten och arter blir risken och skadeverkan betydligt mindre.

Referenser och lästips:

- Bosch-Willebrand, I. 1977. *Marktäckande växter*. LT's Förlag.
- MacKenzie, D.S. 2003. *Perennial ground covers*. Timber Press.
- Nitzelius, T. 1952. *Blommande buskar och träd*. Saxon & Lindströms.

Text och foto i detta Movium Fakta:

- *Henrik Sjöman*, lärare och forskare vid SLU Alnarp samt vetenskaplig intendent vid Göteborgs botaniska trädgård.
- *Johan Slagstedt*, landskapsingenjör, arbetar med markprojektering och vegetationsbyggnad på Markkompaniet Syd AB i Eslöv.
- *Patrick Bellan*, trädgårdsingenjör, arbetar som växt- och vegetationskonsult samt växtrådgivare vid Stångby Plantskola AB.

